

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 1. 1.40
Pol leta 2. 20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „prostanicah“ se plačuje za navadno trislopno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 " " " " 2 " "
6 " " " " 3 " "

Za več čike po prostoru

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnicah v gosposki ulici blizu „Troh kron“, na starem trgu in v namski ulici ter v Trstu, via Caserma, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soča“ v Gorici na Travniku 16, I., naročnina pa opravištvu „Soča“ Via della Croce št. 4. II.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina znižuje, ako se oglase pri opravištvu.

Peska v očli!

Ali je Sofinim bralcem znana basen o bolniku in zdravniku? Bržčas vsem ne bode v spominu, pa če bi tudi bila, nikakor ne škodi, ako jo tukaj pogrejemo.

Basem se glasi: Bolnika je vprašal zdravnik, kakó mu je bilo po noči. Vso noč sem se potil, mu odgovori. To je že dobro, pravi zdravnik. Drugo jutro mu pové bolnik, da ga je vso noč mrzlica tresla. Nič ne dé, reče mu zdravnik, to je dobro. Tretje jutro ga spet poprašá, zdravnik, kako je spal. Nič ne sem spal, odgovori mu bolnik, po vseh udih me je trgalo. Nič se ne boj, reče mu zdravnik, to je prav dobro. Ko zdravnik odide, pride prijatelj k bolniku in ga poprašá, kakó se počuti. Tako dobro, odgovori mu bolnik, da me bode od samih dobrot skoro konec.

Cloveku sosebno težko dé, ako spozná, da mu resnico prikrivajo in ga z lažjo tolažijo. — Takó govori basen.

Čemu jo pripovedujemo? Zató, ker se nam zdí, kakor bi jo bil starodavni básničar pisal v proroškem duhu in jo okrojil po naših sedanjih žalostnih razmerah. Bolnik je slovenski narod in zdravnik je najnovjši naš dnevnik in njegov somišljenik. „Soča“ se s tem Benjaminom v slov. časopisji do zdaj ni pečala, menda ga niti imenovala nij. Povedati moramo zato, kaj svojim bralcem, da je ta dnevnik nastal vsled nesrečnega razpóra naših bratov na Kranjskem in da ta dnevnik zdaj dan na dan pridiguje slovenskemu narodu, naj bode zmeren v svojih zahtevanjih, naj ne tirja pravic, katere se mu nikdar ne bodo dale, ker se mu dati ne morejo, naj ne nadleguje vlade, da jo ne oz'ovolji itd.

Oh! ironije, kakršne še nij videl in slišal svet! Slovenskemu narodu pridigovati o politični zmernosti in učiti ga ponižnosti!! To se nam zdí, kakor bi kdo lačnega in sestrádanega svaril, naj ne jé, ker bi se utegnil preobjesti, ali kakor bi kdo zajčka učil, naj ne bode hudomušen in naj ne grize okolo sebe.

Dokler so le koristolovci in prevrtljivci nastopali kot apostoli politične zmernosti, nij se nam vredno zdelo zavračati jih, ker smo bili preverjeni, da je naše razumništvo toliko politično zrelo, da nepojde za njimi. Oni že vedó, zakaj zdaj takó pridigujejo in kakó pišejo, a mi pa tudi vemo, da so ti gospodje še učeraj bili to, kar smo mi še danes in da so včera

z nami vred zajemali iz skledé, v katero zdaj pljujejo.

Da pa vender danes razpravljamo to nam do konča neprijetno stvar, razlog je ta, ker se je našim poličnim omahljivcem pridružil pisatelj z Dunaja ki si je na drugem polji nabral obilo zaslug, mož, ki ima med nami tudi kakor blag clovek in vzoren rodoljub mnogo spoštovalcev in čestiteljev. Zdaj se nam ne zdí več pametno molčati, ker vemo, da jih je mnogo med nami, ki ne nupenjajo radi svojih možjanov in se rajši povajajo za drugimi, katere drugače spoštujemo.

In kaj učí ta novi pristaš zinernosti? Pravi, da se nam predobro godí, da smo presiti prenapeti, da zgol objestnost govori iz nas, da imamo v narodnem oziru — če ne vse, kar po pravici moremo tirjati, pa vsaj toliko, „da nam je naša narodnost dovolj utrjena in zagotovljena, takó da nam se ni bati zanjo.“ Nadalje nam očíta, da „se svojimi prenapetimi in nepremišljenimi zahtevami, se svojim otročje-strastnim nasprotovanjem stavimo v nevarnost še to, kar smo si priborili in nekoliko tudi zadobili brez svoje zasluge“

No kaj porečes k temu ti ubogi Goričan in ti mukotrpni Istran? Ali ne čuješ, da ti je narodnost dovolj utrjena in zatovljena, da se bi ni bati zanjo. Kaj čes je več?

In ti Korošec in Štajerec, ali ne vidiš, kako dan na dan grešiš na milost dunajskega pisatelja, ali ne čutiš grde nevaležnosti, ker nečes pripoznati, kaj se ti je dalo brez tvoje zasluge.

In kaj porečemo mi na to? Nič drugega nego: „Bog, odpusti mu, ker mož ne vé, kaj dela.“ Slabega namena pri tem nij imel, pisal je le o stvari, katere ne pozná. Mož ne živi med nami, ne vidi, ne sliši naših vzdihov — da jih slišati neče, tega ne verujemo. Pa ne čudimo se toliko njemu, ki uže cel cloveški vek živi v tujem svetu, temveč strmimo gledajoč predrznost naših domačih „opričnikov“, katere bi morala vselej, kedar kaj tacega izročé tiskarnici, obliči rudečica, ako bi v njih duši še bilo kaj tistega čuta, ki se sram imenuje.

Mi da smo prenapeti in nepremišljeni v svojih zahtevanjih? Mi se utapljamó in kličemo na pomaganje, a nam se odgovarja, da se samo šalimo. Tako nam odgovarja narodnjak, naše gore list, mož, od katerega bi se bili vsemu drugemu prej nadejali. Od koder bi nas moralo solnce greti, od onde nas bije

mraz. To je britko, to boli. Ne, tacega očitanja nismo zaslužili!

Ozrimo se zdaj malo po naših pokrajinah in poglejmo, kako nam je onde naša narodnost utrjena in zagotovljena. Pri nas na Gorlškem nam uradi doplajajo z večine v laškem ali nemškem jeziku. Obtožnega Slovenca postavijo pred porotnike druge narodnosti, vsa razprava se vrší v jeziku njemu neznanem, od vsega zvé le to, kar mu tolmač pretolmači. V Avstriji se takó postopa menda samo še z istrako rajo. Naša mladina mora se poleg svojega materinega jezika priučiti že v rosní mladosti tudi nemškemu, ako hoče stopiti v srednje šole, kar je otevidna krivica nasproti drugim narodnostim. Da celó v jednorazredno ljudsko šolo na vrivajo nemščino, kar je proti postavi in proti vsem pravilom pedagogike.

V sosodni Istri je še slabše. Slovanski Istran je tako nesrečen, da se pod njim joče pot, po kateri hodi, kakor pravi pregovor. Korotán, oj Korotán, ti najhujša naših rán, kaj pa porečes ti k očitanju dunajskega pisatelja? Ali se ti ne zdí, kakor bi bil tvoj krvni neprijatelj najel ti brata, ki o tvoji narodni nesreči burke brije. Ti prorsjakiš, da se tvoji deci vsaj dovoli učiti se brati in spoznavati resnice sv. vere v materinem jeziku. A tvoj rojak, slovenski pisatelj, ti pravi, da si prenapet, da zahtevaš, kar se ti dati ne more.

Malo malo bolje godí se štajerskim bratom, ki dan za dnevom stojé na braniku in odbijajo z uma bistrimi meči navale silnega in brezobzirnega protivnika. A kaj so si priborili? Samo to, da jih naši sovražniki napadajo zdaj še še večjo strastjo in z izdatnejšimi sredstvi. Pa ne bojte se, bratje za vašo narodnost, dunajski pisatelj vam jo zagotavlja. Mirno greste lahko počivat.

Kakó stoji narodna stvar na Kranjskem? Gotovo bolje, nego kder si bodi drugde na Slovenskem, ali takó vender ne, kakor bi nas jancarji novega dnevnika radi uverili. Uradi z večine še uradujejo nemški in slovenskim strankam ki nič nemški ne znajo, pošiljajo nemška pisma. Kakó se pri sodiščih godí slovenščini, imeli smo večkrat priliko osvedočiti se tudi zadnji čas v Sl. Narodu. A kar se slovenske srednje šole tiče, ne pozabite, kakó dosledno g. minister uka pri vsaki priliki zatrjuje, da je ta nižja srednja šola samo na poskušajo in da se lahko jutri prelevi zopet v nemško.

LISTEK.

Listine o „tolminskem puntu“.

„Habent sua fata libelli.“

V zgodovini pod imenom tolminski punt znani dogodek l. 1713 ima svojo važnost ne le za Tolminsko nego za vse Gorlško, ker so se ga udeležili kmetje akoro iz vse grofije. Tožbe o stiskanjih in zatiranjih kmetov bile so takrat splošne. Zlasti „rabota“, t. j. pošilno obdelovanje zemlje ali prevažanje pridelkov, tlačila je zelo naše ljudstvo. Graščine nakladale so jo včasí svojevolično in zahtevale v večí meri nego so imele po „urbarji“ pravico. Tako so morali n. pr. tolminski kmetje rabotati svojim grofom po večkrat na leto celo v Vileš in še naprej v tržaško okolico. Poleg tolminske graščine bili sti v tem obziru na slabem glasu še devinska in rihenberška. Zlasti lastniki poslednje, grofi Lantieri, zahtevali so tako neznosna bremena od svojih podložnih, kakor grofi Coronini v Tolminu.

Naravno je, da so se Tolminci večkrat siloma upirali nepravičnim zahtevam graščine. Zato so jih grofi opisovali, da so „k puntanju nagnjeni“ („inclinati alla ribellione“). Ze l. 1627 bili so se Tolminci uprli tedanjemu lastniku graščine Vidu Dornbergu. L. 1656 uprejo se drugokrat grofu Petru Antonu Coronianu, ali graška vlada jih je z lepa pomirila. Ker grofi niso nehali tlačiti svojih kmetov, izročé Tolminci

l. 1703 svoje pritožbe vladi v 15 točkah. Vlada je spoznala krivice, ki so se godile tlačanom ter je zaukazala grofu Jakobu Antonu dne 7. marča 1703, da ne sme zahtevati od Tolmincev rabote zunaj gorlške dežele in sicer le po Tolminskem brezplačno, po ostali grofiji pa proti odškodnini za kouje in vozove, ali nikoli več kot po dvakrat na leto od vsakega kmeta,

Ali to ni pomagalo za dolgo, ker l. 1713 začelo je zopet vreti na Tolminskem. Od todi se je razširil upor skoro po vsem Gorlškem, zlasti po Kanalskem, Brdih, vipaski dolini, Krasu in Devinsčini. Uporniki so se dobro uredili in posedli vse važnejše prehode ob deželni meji. Najbolj so sodelovali kmetje iz Tolminu, Kanala, Banjšic, Grgarja, Rihenberga in Podgrada (Schwarzenegg) pri Rodiku. Vsa upornikov štelo se je do 6000. Ti so posedli Gorico, pregurali cesarske uradnike, postavili začasno revolucionarno vlado ter pobirali davke, colnino in mitnino.

Toda njih počenjanje trajalo je le malo časa. Vlada je poslala iz Karlovca graničarjev pod vodstvom Ferdinanda Ernesta pl. Kulmera. Ta je prav mirno in brezstrastno postopal, da je kmete v kratkem času pomiril in brez posebne sile razpobil. Prijel pa je dvajasedemdeset glavnih krivcev in šuntarjev, katere so postavili pred za to izbrano in od graške vlade pooblaščeno komisijo, ki je dospela 29. junija 1713 v Gorico. Njen predsednik je bil Hanibal Alfons Emanuel knez Porcia, uda pa tajni svetovalec in notranjeavstrijski podnamestnik Janez Krištof grof Wildensteinski, ter dvorni svetovalec Janez Jožef pl. Luidl. Ta

komisija je zborovala in preiskovala dobri dve leti. Ednajset glavnih šuntarjev je dala obesiti, ostalih 61 pa je obsodila v zapor in izgubo ali vsega premoženja ali jednega dela. To obsodbo je potrdila notranjeavstrijska vlada 13. julija 1716, samo da je pomilostila vse one, ki niso bili še dostali svoje kazni, in znižala zapleno premoženja na $\frac{3}{4}$, $\frac{2}{3}$, $\frac{1}{2}$ in $\frac{1}{3}$ od vsega imetka.

O tem dogodku ohranilo se je okolo 500 pisem in listin v arhivu grada Ortenburg pri Špitalu na Koroškem. Tja jih je dal prenesti knez Porcia, ker Ortenburg je že od l. 1662 lastnina te knežje rodovine. Listine obsegajo večinoma naredbe tajnega svetovlastva, dopise notranjeavstrijske vlade in kamore v Gradcu ter poročila komisije na tu omenjene oblasti; potem pa vse polno presliševalnih zapisnikov in pričanj obtoženih, kakor tudi drugih, ki so bili od upornikov poškodovani. Zdi se pa, da so se nekatere listine izgubile, ali pa se nabajajo kje drugodi.

Ko je c. kr. vojaški arhiv na Dunaji za te listine izvedel, naprosil je sedanjega lastnika ortenburškega, kneza Ferdinanda Porcia, naj jih njemu prepusti. Tako so očetovalc te za našo domačo zgodovino tako važne listine na Dunaj v oddelek za vojaško zgodovino. Le tiste, ki se tičejo osebe zgore omenjenega Hanibala Porcia, ostale so še v Ortenburgu. (Beck — Widmannstetter, Ueber Archive in Kärnten, natisnjeno v „Mittheilungen der k. k. Central-commission für Erforschung und Erhaltung der Kunst und historischen Denkmale. 1884, Bd. X. pg. VIII. — VI.)

Pa denimo, da je res narodna stvar na Kranjskem na boljnih nogah, nego je v resnici. Ali res mislite, da nam je potem slov. narodnost povsod zagotovljena? O kako se varate! Ali je pa morebiti nekaj resnice na tem, kar se v novejšem času bolj ali manj glasno šepetá, da tu gre samo za kranjsko klobaso in za kranjski cviček. Ako je temu res tako, potem bodite uverjeni — vi grobokopi slovenskega naroda, da vam bode vaša klobasa hitro presedala, osolé vam jo takó, da vas naglo mine vsa slast do oje, in tudi vaš cviček vam zagrení.

Pisatelj z Dunaja se tolaži, da večina naroda ne misli takó, kakor mi prenapetneži in se le čudi, zakaj ta večina molčí.

Prijatelj! da ti je slišati to večino naroda, zagrmela bi ti takó neljubo na uho, da bi ti za vselej prešla želja zlorabiti papir, na kateri pišeš svoja dunajska pisma, in še dalje grešiti na potrpežnost slovenskega naroda. In gotovi smo, da bi te še tega poletja videli na poti v slov. Kanoso, bodi si na sv. Višarje ali pa k sv. Jožefu v Ricmane, morebiti celó po nazih kolenih.

Deželni kulturni svet za Goriško.

Slovensko politično društvo „Sloga“ v Gorici, kateremu je po društvenih pravilih namen, braniti vsakršne pravice in koristi Slovencev na Goriškem, sklenilo je bilo v občnem zboru 17. januarja t. l. prošnjo do visokega c. k. poljedelskega ministerstva na Dunaji, naj bi storilo potrebne korake, to je: naj bi predložilo deželni zboru goriškemu in sè svojim uplivom podprlo načrt postavbe za vpeljanje deželnega kulturnega sveta na Goriškem. Visoka vlada je o koristi in potrebi deželnih kulturnih svetov tako prepričana, da je pred leti nenaprosena predložila deželni zboru isterskemu dotični načrt in da je na Češkem, ko se deželni zbor ni hotel poprijeti vladnega načrta, po sili in po svoji volji uvedla deželni kulturni svet. Tak svet potreben je tudi na Goriškem, ker uže nad 100 let obstoječa c. k. kmetijska družba ne zadostuje več vsestranskim potrebam malega kmetijstva, kakoršna je večinom v naši deželi. Enako je bilo najbrže tudi v Istri, kjer je visoka vlada laui razpustila c. k. kmetijsko društvo v Rovinji. Malemu kmetu je pristop k goriškemu društvu in udeleževanje pri društvenih posvetovanjih otežen ali nemogoč; zato je zastopano v društvu skoro edino le veliko posestvo z ravnine okraj Soče. Veliki posestniki in odvetniki pri vsi svoji dobri volji ne morejo poznati potreb malega posestnika, s katerim nič ali le malo občujejo, in katerega posestev ne poznajo, ker jih niso videli, ni malo ni veliko.

Gledé kmetijstva je sicer dobro, da se dajejo na deželo kmetom raznovrstne podpore v denaru ali živini, kakor se je dalo n. pr. letos posestnikom v hribovitih krajih 12 juncev belanske (Möllthal) vrste; ali z živo besedo in v medsebojnem občevanju v podružnicah bi take podpore imele veliko večji pomen. Podružniško življenje je pri naši kmetijski družbi menda enako ničelno; deželni kulturni svet obrabča pa svojo glavno skrb na delovanje v podružnicah.

Prošnja „Sloge“ bila je utemeljena s tehtnimi razlogi; zato jo je visoko c. k. ministerstvo poslalo veleslavnemu c. k. namestništvu v Trst, naj pové svoje mnenje v tej zadevi. Namestništvo poslalo jo je deželni odboru goriškemu, deželni odbor pa c. k. kmetijski družbi, torej tisti ustanovi, ki bi vsled uvedanja deželnega kulturnega sveta bila nepotrebna.

Osrednji odbor kmetijske družbe goriške je imel 5. t. m. sejo, katere so se udeležili naslednji p. n. gospodje: vitez Viljem Ritter, podpredsednik; baron Franc Rechbach, vladni zastopnik; vitez Ivan Gasser, zastopnik deželnega odbora; potem odborniki: Bernardelli Miklavž, Ivan Bolle, Brusčina Lenard, vitez Evgen Giordano, Franc pl. Gironcoli, grof Mantica Miklavž, dr. Franc Marani, grof Pace Rudolf, Franc Perozzi iz Terza, dr. Vnuti Karol, dr. Franc Verze gnassi in dr. Eduvard Seitz. Vitez dr. Albert Levi se je izgovoril, da ni mogel priti; zapisnikoval je društveni tajnik Velicogna. „Slogini“ prošnji se je vnela v odboru živahna razprava, a vsi odborniki so bili v tem jedini, da bi bilo vpeljanje deželnega kulturnega sveta brez koristi, ker c. k. kmetijska družba varuje nad sto let z vsemi sredstvi in s popolno nepristranostjo kmetijske koristi vse dežele. Enoglasno se je sklenilo, naj odgovori društveno predsedništvo deželni odboru v zanimavnem smislu o prošnji političnega društva „Sloga“ in naj ob enem zavrne v odgovoru razloge, v prošnji navedene, kot neveljavne.

Slavnemu deželnemu odboru in vsakteremu, ki pozna razmere, v katerih živimo, bil je odgovor c. k. kmetijskega društva znan, še predno je bilo o tem posvetovanje. Kmetijska družba ne more sebi jame kopati in izpodrezavati si srčnih žil; kdor koli hoče skrbeti za društveno moč, mora gledati na to, da društvo ne dobi nevarnih konkurentov, tekmalcev. Odgovor kmetijskega društva je v tem oziru brez pomena, ker od nikogar se ne more zahtevati, naj si dene vrv okoli vratu ter naj se zaduši. Velikega pomena pa je poročilo v društvenem glasilu „Atti e memorie“ o imenovanju seji. Koga so zastopali zgore

navedeni odborniki? v čegavem imenu so govorili? ali niso dejansko potrdili, kar je „Sloga“ v svoji prošnji naglašala, da mali posestnik v društvu ni zastopnik? Gg. odbornikom nočemo ničesar očitati; ali to morajo sami priznati, da zastopajo skoro izključno ravno stran ob Soči. Nočemo reči, da so oni tega kivi; ali tajiti ne morejo, da ni tako.

V nekem oziru se pa sklepu odborovemu ne moremo prečuditi. Odbor se je izrazil, da deželni kulturni svet bi bil na Goriškem brez koristi (inutile). Gospoda, kako to umete? Menimo, da deželni kulturni svet bi deloval ali zraven kmetijskega društva, ali pa namesto njega. Ako bi delal namesto društva, bil bi tiste koristi, katero ima sedaj kmetijsko društvo, ali pa še večje (in tega se nadejamo); ako bi pa delal zraven ali poleg kmetijskega društva, bi bil tudi koristen, ker ako bi dežela dobila od kmetijskega društva 12 juncev in toliko zopet od kulturnega sveta, imela bi jih 24, kar je gotovo več ko 12. Deželni kulturni svet bi bil bi torej na vsak način koristen in tako ne moremo pritrđiti osrednjemu odboru kmetijskega društva, ki pravi, da bi bil brez koristi.

Omenjeni odbor pravi dalje, da deluje kmetijsko društvo uže nad sto let z vsemi sredstvi in s popolno nepristranostjo. Tega mu nikdo ne zanika, ali to trdim, da sedanja sredstva (delovanje brez podružnic in s pičlim neposrednim uplivom na male kmete) ne zadostujejo. Zdi se nam, da se ne pregrešimo zoper logiko, ako rečemo, da ker dosedanje društvo pri vsi svoji dobri volji ne zadostuje vsem potrebam malih posestnikov, naj se osnuje drugo, ki bi uplivalo v prvi vrsti na te. To je naše mnenje, katerega nikomur ne usilujemo.

Dopisi.

Gorica, 19. maja. (Izv. dop.) Ker je „Corriere“ dne 17. t. m. pod naslovom „Conferenza scolastica“ marsikako neresnico poročal, naj sledi objektivni opis one okrajne učiteljske konference za mesto Gorico, ki se je vršila dne 14. t. m.

Navzočih je bilo 35 gg. učiteljev in učiteljic mestnih šol, c. k. vadnic in učiteljica. Predsedoval je c. k. okr. šols. nadzornik, prof. Culot. Pozdrav predsednika in dosedanja navada, da so se ova zborovanja vršila s a m o v italijanskem jeziku, primorala sta g. prof. dokt. Kos-a (a ne „maestro Coss“), da je stavil predlog, naj se debate, posvetovanja in zapisnikovanje vršijo samo v nemškem jeziku, ker so vsi udje one konference zmožni nemščine, a ne vsi ob enem italijanščine. Po daljši debati, katere se je udeležil predsednik, učiteljica Vogrich, monsigr. Marušič in prof. Motz, se je sprejel skoro jednoglasno predlog g. prof. plem. Kleinmayr-a: „Vsak ud učiteljske okrajne konference ima pravico govoriti v jeziku, katerega je najbolj zmožen, toraj v slovenskem, italijanskem ali nemškem jeziku. Zapisnikarja morata biti večša teh jezikov in ravno tako predsednik ali njega namestnik, ki imata dolžnost tolmačiti iz jednega jezika v drugi. Zapisniki pa se vodijo v italijanščini.“

Zapisnikarja se volita po predlogu prof. Kleinmayr-a gg. učitelja Faveti in Skubin.

Na to se izvolita po dvakratnem voljenju kot delegata za deželno šolsko konferenco, ki bo koncem septembra t. l. pod predsedništvom preč. g. dež. šol. nadzornika viteza Klodiča, gg. učitelja Jacobi Anton in Ipaviz Al. Kandidat, katerega je predlagal mestni učitelj Samitz in za katerega je glasovala velika večina c. k. učiteljev (gosp. vodja Hribar) je dobil 12 glasov. Manjkalo je sloge. (Gospodična Vogrich priporočala je g. Trojanška; a zmagal je mladi gospod Jacobi).

Gospodje pf. Trojanšek, učitelj Jacobi in drugi so pričeli v posameznostih kritikovati in svoje nasvete stavljati radi spremembe „Poučnih načrtov za Primorsko“. Ker ni bilo ovega predmeta na dnevnem redu in je bilo vse debatovanje le jednostransko in površno, je vsled predloga pf. Kleinmayr-a zbor prešel o teh rečeh na dnevni red. Delegata pa imata dolžnost posvetovati se radi učnih načrtov z učiteljstvom mestnih šol in obeh c. k. vadnic ter učiteljica. — Potem so pri posameznih predlogih pričele „farsi strada nella conferenza le idee slavofile“ iti na dan slovanoljubne ideje. Dobro znani italijanski učitelj G. iz Staregore — Rožnedoline, je zahteval nekaj dvojezični „Nürenbergertrichter“, da se v kratkem privadi slovenska mladina goriške okolice italijanskega jezika. Gospod vodja Hribar pojasni, da imamo v novejšem času slovensko-italijanske poučne knjige za mladino ljudske šole; a te omenjenemu gospodu niso po volji, ker je morda odveč „ilirsko“, a ne tako slovensko, kakor govorijo v Starej gori.

G. učitelj Kuma r želi, naj bi se tudi italijanski otroci privadili slovenščine, kakor nasprotno slovenski italijanščine, kar bi bilo v korist deželi in državi ter v prospéh posameznikom.

G. predsednik oporeka zadnjemu z besedami: „da würden wir zu weit gehen“, zašli bi predaleč — in predmet se je končal.

Konečno se prav mirnim potom izvrši šolska konferenca in to brez vsake disharmonije, brez posebnih ugovorov.

Govorilo se je, kar konstatujemo in kar bi patróni „Corriere-a“ radi nikali, večinom v nemškem jeziku; mimo tega v ostalih dveh deželnih jezikih.

Sprejem predloga, ki določuje enakopravnost vseh jezikov pri obravnavi teh konferencij, veselim srcem pozdravljamo, kajti sedaj se more vsak ud po vsej svoji zmožnosti udeleževati takih velevažnih posvetovanj. Doslej pa se je uže nekako mislilo, da bi se slovenski učitelji odstranili ter priklopili okrajni konferenci za okraj: okolica goriška. —

Iz Tolmina, 20. maja 1884. — Dne 11. maja

z gubili smo iz naše sredine vrliga mladeniča gospoda Josipa Kendo. Zgleden je bil v svojem zasebnem življenju. Kot učitelj skrbel je vedno, da se privadi izročena mu mladina rednosti in točnemu izpolnovanju vsakovrstnih dolžnostij. Trudil se je, da bi dobila mladina dobro podlago za nadaljnjo šolanje. Gotovi smo, da njegov trud ni bil brez uspeha, in da bo imel v Tolmini hvaležnih src. V privatnem (zasebnem) življenju vedel se je mirno in značajno. Besede in djanja so se popolnoma vjemala. Tuje mu je bilo priklanjanje in prilizovanje, zato je bil tudi priljubljen pri prostem ljudstvu. Pa tudi v društvenem življenju se je pokazal kot koristen ud človeške družbe. Njegovemu izvaurednemu trudu se ima Tolmin veliko zahvaliti, da je mladina začela resno se družiti k poduku v petji. S tem je tudi pokazal, da ni treba, da bi sedel kdo na visokem stolu ali da bi bil strokovnjak, ako hoče kaj delati in čoseči. Zadostuje, če kdo zna prijeti vsako stvar na pravem konci. Take-mu mladeniču, kateremu se studi zvijača in samopridnost, bi bili želeli, da bi se bil še bolje izuril v dobrih lastnostih, da bi bil kot mož še bolj koristen družbi in družini; a žalibog zgodnja smrt je podrla naše upanje.

Nekaj me peče, česar ne morem zamolčati. Lastovka popušča s svojimi mladiči v jeseni naše hribe ter potuje v daljne kraje, da se zopet vrne o gorkejih dnevih. Tudi nekatere Tolminke popuščajo svoj domači dom ter se: može v jažne kraje; pa vender tudi one se vračajo na poltje k nam, da one in njih zali dečki uživajo hladni in okrepejajoči zrak naših planin. Lastovka ne pozabi v tujini svojega petja; ko se vrne, čvrči tako ko lani, in kakor zna starka, tako se mladiči nauči. Pri naših omenjenih Tolminkah žalibog ni tako. Matere govorijo dobro v jeziku svojega naroda, nedolžni dečki pa niti besedice ne umejo. Kar je pri lastovki naravno, ali bi bila morda pri človeku napaka? Pri nas bivajoče čiste Italijanke so vesele, da njih otroci zaajo poleg materinega tudi slovenski jezik; in slovenski materi da bi bili taki nazori tuji! Tu imamo vrlih narolujakov; naj odpredajo takim ženicam oči ter naj jim razložijo, da njih ravnanje je protinaravno in da tako ravnanje se je nad stariši že večkrat masčevalo. Naj jim povedó, da kdor spoštuje svoj jezik, njega bodo tudi otroci spoštovali. V naši dolini so otroci in stariši lepši in prijetniši, ako znajo lepo govorico, ki je tolminski deželi domača. Spoustujmo se sami in drugi nas bodo spoštovali.

Izpod Čavna. Zlaj je mesec, odkar so imeli

župani ajdovskega okraja svoj shod pri Rebku. Veselilo nas je vse, ko smo slišali da se je pri tem shodu govorilo in sklepalo zlasti o prevažni poselski postavi, ezinom o domovinski pravici. Pričakujemo s polnim zaupanjem, da v to voljeni odsek izvrši svojo nalogo gledé poselske postave in nasvetovane njene preembe v občno zadovoljnost ter da vso stvar prejkó mogoče odpošlje slavnemu deželni odboru. Potreba predugačenja je v tem pač silno očividna in nujna! A enako nujna in čez vse potrebna je preemba postave, zadevajoče domovinsko pravico,—drugače bo gorje občinam! Bolniški stroški mudož se od leta do leta, da je strah in groza. Omenjam le en izgled. Občina J. J. šteje komaj okolo 80 števil, ima pa plačati na bolniških stroških nič manj kot 1300 gld. Za milega Boga, kam pridemo!?

Sliši se že dolgo časa, da namerava vlada predložiti v tem obziru državnemu zboru načrt nove postave. Da bi le kaj kmalu to storila! Da se to hitreje ko mogoče uresniči naj skrbé v prvi vrsti naši vrli poslanci in naj bodo na to pozorni. Vsi jim bomo hvaležni. Slavnim našim poslancem so razmere v tej zadevi na Primorskem dobro znane. Prebivalstvo na deželi je večinoma revno, da, v več krajih siromašno. Ni čudo, da sili v mesta, zlasti v Trst, kjer se revež srečnega šteje, če more kako službo ali delo dobiti. Mnogim se tam pa tudi v resnici dobro godi: najdejo srečo, služijo denar. Čudno pa je to: če tržaški ali goriški okoličan, če Ipavec ali Kraševac v Trstu ali v Gorici še tako dolgo, tudi 20, 40 let živi, če ves zaslužek tam pusti, vsa mestna bremena nosi, se mu vender noče tam priznati domovinstvo. Ako zbolí, mora domača občina zanj skrbeti in plačevati! Davki in bremena se mu znajo v mestu nakladati, sprejeti ga za svojega, mesta ne znajo in go-

čajo. Odtod oni strašni bolniški stroški. Enako se godi gledé delavcev v tovarnah ali fabrikah. Če se ustavi v tej ali v onej tovarni delo, ali če gre ta ali ona, kakor pravimo „falirat“, mora ubogi delavec domu ali s trebuchom za kruhom, kamor mu je drago. Žalostna osoda! In tacih slučajev „bankrotnih“ tovarn je dandanes ne malo in — da bi tako ne — bati se jih je pri današnjem zanemarjanju božjih in človeških postav še več. In potem?! — Koliko mladencev gre iz dežele še prav mladih v mesta!? 10, 20, tudi 40, 50 let delajo, se trudijo in uporabljajo svoje moči le mestu in tujcu na korist, ko pa niso več za delo in trud, bodisi vsled bolezni ali starosti, sprejme naj jih na svoje rame uboga rojstna občina, če tudi prav revna vasica. Kaj pa je taka oseba domači občini koristila? Je li njej kedaj kaj pomagala? Cisto nič in nikoli. Morda se v občini še dobro pozna ne; večina občinarjev je morda še nikdar videla ni. Kako se tedaj nedolžnim občinarjem more nakladati to breme!? So li občinarji krivi, da je ta ali oni v njih občini Bog ga vedi kedaj rojen in naj bo tudi pred 15 leti naenkrat oslabele? Dokler je bil delavec zdrav in trden, obračalo ga je mesto pridno v svojo korist, zdaj pa, ko je iz njega izmuzgalo vso moč, porine ga, vrže ga od sebe kakor lupino stisnjene limona. To ni prav. „Kjer se je snedlo meso, naj se zgledajo še kosti!“ „Kdor je vzel kri in meso, naj ima tudi kosti“. Kdor je imel dobiček, naj ima tudi stroške. To je naravno in pravično.

Letina obeta tu prav dobro: polje je kaj lepo in zaroda precej veliko. Le Bog nas varuj kakega zrnja in Vidove rose. Vidova rosa, pravijo, je hujša kakor turška kosa.

Izpod Nanosa, 20. maja. — V nedeljo, 11. t. m., prišlo je neko goriško društvo nemškega imena v našo dolino, da bi se nasrkalo zdravega pomladanskega zraka in da bi se razvedrilo v naših prijaznih logih. Prineslo je seboj mnogo papirja, na katerem so bili pisani napevi in besede raznih pesem. Med deležniki bilo je tudi takih, ki slovensko dobro umejo, a slovenskih pesmij niso hoteli peti, češ da dotičnih sekiric niso prinesli seboj. No, to naj bi bilo, dasi bi jim ne bilo v netast, ako bi zapeli katero pesem tistih ljudij, med katere pridejo. A grajati moram, da so se nekateri izletavci tako vedli, kakor da so prišli v vipavsko dolino nemško kulturo prodajat. Radi vidimo ljudi, ki so ponosni na svojo narodnost, a bahanje nam nikjer ne ugaja, naj bo pri naših ali tujih ljudeh. Prosil bi izletavce v vipavsko dolino, naj našim ljudem ne dajejo povoda k nezadovoljnosti in mrmranju, ker to ne rodi dobrega sadu. Upam, da če pride društvo k nam na obletnico, naredi na domačine prijaznejši utis. Tega pa naj bo prepričano, da pri nas bo ležalo tako, kakor si postelje, in da bo sprejeto tako, kakor se uvide. Vipavec.

(Op. u. r. Dopis v enakem smislu a vstreljih izrazov dobili smo tudi od drugega g. dopisnika, ki navaja tudi imena onih gospodov, ki so svoja usta široko odpirali ter razkladali, koliko in kako delajo za germanstvo. Neki goriški trgovec ni bil med zadnjimi navdihneni nemškega duha. Kako bi sodili tukajšnji Nemci, ako bi Slovenci ali Italjani tako delali v nemških deželah? Obsodili bi jih.)

Politični pregled.

V dunajskem državnem zboru obravnjuje se šesto poglavje obrtniškega zakona. V splošni debati govorili so skoro vsi poslanci za to postavo in v sobotnej seji je bil sprejet nasvet, da se preide v podrobno debato, skoro jednoglasno. Vendar nasprotujejo levičarji posameznim paragrafem te neobhodno potrebne postave, da bi na ta način zabranili postavo ter ministerstvo in večino nadlegovali. V teku prihodnjega tedna bodo vse točke te postave na drobno prerešene in najbrže z večino glasov sprejete. Potem se konča letošnje zasedanje državnega zbora, kateri prične svoje poslovanje vnovič na jesen. Med tem bodo zborovali deželni zbori, goriški v teku prihodnjega meseca.

Na Dunaji je upepelil požar lepe in drago mestno gledišče. Ogenj je nastal najbrže vsled malomarnosti mojstra, ki je v gledišči nekaj popravljaj. Dunajski listi, posebno „Neue fr. Zeitung“ in „Deutsche Zeitung“ delajo celo za to nesrečo ministerstvo Taaffe-jevo odgovorno, toda celo privržencem imenovanih listov se to studij. Sploh spoznavajo tudi Dunajčani, da niso levičarji tako nedolžni, kakor se svetu kažejo. Znanj dr. Kopp, o katerem smo že poročali, da je moral svoj mandat odložiti, ne upa se več kandidirati v svojem dosedanem okraju. A tudi vo-

lini shod v prvem dunajskem volilnem okraju, kjer so hoteli dr. Koppa kandidovati, bil je tako buren, da se je moral raziti.

Težišče notranje politike pomaknilo se je ta teden v Budapešto, kjer se je 20. t. m. zaključil državni zbor s prestolnim govorom. Cesar izjavlja v tem govoru priznanje državnemu zboru zaradi njegove delavnosti, našteva zakone, v korist dežele sklenene, in dopolnitev železnih prog, ki kažejo, da ogerska država vse stori, da more biti mirna v vseh slučajih gledé varnosti na zunaj in na znotraj. Cesar izrekuje najtopleje priznanje požrtvovalnosti poslancev ter se nadeja, da se tudi zanaprej mir ohrani, tako da bodo mogli narodi mirno po svojem delu iti. Prestolni govor izreka konečno, da je žrtev za novo državno zbornico opravičena in opravičeno tudi zaupanje, da dobijo čustva zvestobe do kralja in ustave tudi v novi palači svoj izraz.

Večina vojaških visokih glav je v Budapešti, kamor je prišel tudi nadvojvoda Albreht, ki si je ogledaval vojsko v Slavoniji; pri tej priliki obiskal je tudi srbskega kralja Milana. Najbrže se bodo razpravljala važna vojaška uprašanja, posebno z ozirom na železne ceste, ki se bodo zidale na Jutrovem.

Na polji zunanje politike je najzanimivejša vest o proglašenju ruskega careviča, da je polnoleten. Na Ruskem je namreč navada, da se priznajo carjeviči po dovršenem 16. letu polnoletni. Svečanosti, ki so se iz tega povoda vršile, so bile velikanske; udeležili so se tudi zastopniki družih držav; Nemčijo je zastopal princ Viljem, sin nemškega cesarja.

Zanimiv je tudi sklop angleške zbornice, kateri meri na to, da se prične prekop pod morjem med Anglijo in Francijo. Temu sklepu protivili so se sicer vsi vojaški dostojanstveniki, pri vsem tem ga je zbornica z veliko večino sprejela. Sodaj potrebuje parobrod na najožjem mestu morja 2 do 3 ure, da pride s francoskih na angleška tla; z železnicco pod morjem zado- stovala bi jedna ura.

Domače in razne vesti.

Goriška čitalnica priredi napovedano slavnostno besedo z izbranim sporedom prihodnjega teden. Dan (najbrže sredo) naznani se v vabilih, ki se razpošljejo po mestu in na deželo. Med drugim bo igrala gospa Lucija Tolmei-Podgornikova z gospodično Ambroszi-jevo veličastno Haydnovo simfonijo, zloženo po narodnih hrvaških pesnih. Čitalnica se naceja navzočnosti dveh najodličnejših častnih udov, visokih dostojanstvenikov, in premnogih udov ter narodnih Slovencev. Gotovo ne bo žal nikomur, ako se potruji in pride tisti večer v mesto. Čitalnica bo skušala napraviti besedo tak dan, ko bo mogoče mestnjacom in deželancem, svetnim in duhovnim gospodom priti v Gorico.

Duhovske premembe. Preč. g. Matija Kravanja, knezovadškofjski konzistorijalni svetovalec in kancelar, odlikovan je od sv. očeta papeža z naslovom kamornika (cubicularius), s katerim je združen pridevek: monsignore.

Zdravniško društvo za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško bo imelo v nedeljo 25. maja ob 2 urah popoldne občni zbor v deželni dvorani z naslednjim dnevnim redom: 1. prebere in potrdi se zapisnik zadnjega občnega zbora 13. januarja t. l., 2. potrdi se točka 7. zdravniškega tarifa, o katerem bo potočal dr. Zenkovich; 3. razložijo se zdravstvene razmere v deželi in dotična spomenica namenjena visoki vladi po poročilu dr. Perca; 4. morebitni nasveti.

Četrty izkaz radodarnih doneškov za trak zastavi goriškemu podpornemu društvu. Gospa I. G. 5 gl.; Jožefa Fon 1 gl.; Jožefa Levpušček 1 gl.; Ana Gaberšček 50 kr.; Amalija Drufa 2 gl.; P. S. 1 gl.; Jožefa Kovačič 1 gl. Vkup 11 gid. 50 kr. S prejšnjimi razkazi vred 60 gl. 50 kr. Jušt Vuga.

O goriški učiteljski konferenci dobili smo še raznih dopisov in opomb, ali danes nismo mogli vseh porabiti; zanimivi pa so vsi, toliko gledé poročil v italijanskih listih, kakor gledé posameznostij pri omenjeni konferenci. Iz omejenih pojav odseva duh, ki vlada v neklih krogih.

Podporno društvo goriško se pridno pripravja za blagoslovljenje društvene zastave, ki po

dosedanjih določilih se bo vršilo 6. julija t. l. Zastava je naročena v sloveči tovarni I. Zambacha na Dunaji; mesto kumice je blagovoljno prevzela visokorodna gospa Dragotina grofinja Lauthieri-jeva v Trgu. Želimo najsrečnejši uspeh mlademu društvu, ki tako vrlo napreduje na krepki verski, narodni, patrijotični podlagi.

Potrebna dela v mestu so vendar prišla na vrsto. Začeli so popravljati zvonika cerkve sv. Ignacija na Travniku, ki sta bila že dalje časa slaba. Prav bi bilo, da bi se zvonikoma premenila oblika na vrhu, ki nikakor ne ugaja očesu. Mesto bi pridobilo veliko v lepotnem oziru, ako bi se zvonika tudi na to stran popravila. Začeli so predelavati most čez Koren na Kornu z namenom, da pokrijejo nekoliko Korna na obeh straneh mosta. To je neobhodno potrebno delo, ki bo gledé lepote in zdravlja prav dobro ugajalo.

Razpisane službe. Na c. k. učiteljskem izobraževališči v Gorici razpisano je ravnateljstvo mesto z dohodki, določenimi v postavi 15. aprila 1873. dž. zak. št. 48. Prosilci morajo dokazati, da so sposobni podučevati pedagogiko in voditi praktične vaje ter da poznajo nemški, slovenski in italijanski jezik. — Na c. k. deški vadnici, ki je združena z imenovanim učiteljskim, razpisani sti dve podučiteljski mesti in eno mesto pomočnega učitelja s plačo podučitelja. Prosilci za prvi mesti morajo dokazati sposobnost za podučevanje na ljudskih šolah z nemško-italijanskim, oziroma z nemško-slovenskim učnim jezikom. Za eno omenjenih mest zahteva se tudi znanje hrvaškega jezika, ki se mora dokazati. — Prosilci za mesto pomočnega učitelja naj dokažejo sposobnost za podučevanje v tretji vrsti (grupi) učnih predmetov za meščanske šole, posebno pa sposobnost za podučevanje risanja na učiteljskih izobraževališčih, in znanje nemškega ter italijanskega ali slovenskega učnega jezika. — Prošnje naj se podajo do 30. junija t. l. deželnemu šolskemu svetu za Goriško in Gradiško v Trstu.

Na Bolškem ponuja neki biblijski agent protestantovsko sveto pismo, katero je katoličanom prepovedano. Mnogi opeharjeni kupčevalci so hoteli inacti denar nazaj, pa ni jim šlo.

Vabilo k svečanosti razkritja krasne spominške plošče rajncega Matije Vrtovca, katero se bo vršilo dne 8. junija t. l. v št. Vidu pri Vipavi. Program dneva: Popoldne: 1. Ob 10. uri slovesna velika maša. 2. Po maši razkrije se plošča med primernim petjem in govorom. 3. Položi se lavorikov venec na grob rajncega M. Vrtovca. 4. Banket. — Popoldne v prostorih šentvidskega (bralnega) društva. 5. Petje. 6. Nalašč za to svečanost zložena zgodovinska glediška igra: „Idrski gosti na malega Šmarna dan v Vipavi“. 7. Ples. K obilni udeležitvi vabi čestilca blagega rajncega slavnostni odbor. K banketu je čas oglaševanja do 2. junija, in to pri gospodu Franju Kavčiču v št. Vidu. Za osebo 1 gid. 30 kr.

V Šentjurju na Štajerskem, čisto slovenskem kraju, hoteli so nemški šulverajnerji ustanoviti podružnico. Domačini so se nad drznimi gospodi, ki so hoteli v slovenskem kraju zasadiati seme ponemčevanja, razsrdili in otepli. Več domačinov bilo je vsled tega zaprtih. Kakor ne moremo odobravati grdih razsajanj, tako moramo odločno obsoditi predrznost takih meščanov, ki hodijo na deželo ljudstvo dražiti. Ali se visoki vladi ne zdi primerno, omejiti delovanje nemškega šulverajna na nemške kraje in prepovedati mu delovanje tam, kjer pouzročuje zdražbe proti svojim pravilom, po katerih bi mu bila skrb le za nemške otroke.

V Koprju so se vršile od 29. aprila do 18. maja skušnje učiteljske sposobnosti, katerih se je udeležilo 33 učiteljev in učiteljic. Slovenskih izprašancev je bilo 8 (oziroma 10), izprašanki 2, hrvaških vkup 5, italijanskih ostali.

Poslano.

Novozaročencema gospodu Josipu Hönigju, trgovcu in iskrenemu narodnjaku, Kanalcu, ter gospej Mariji udovi Gabrielčičevi rojeni Draščekovi, Kanalki, ki bota v kratkem času obhajala poroko, voščimo iz vsega srca v novem stanu čisto domačo srečo in da bi veselo dočkala zlato poroko.

Cestitamo novozaročencema tudi za lepi izgled, da je domačin vzel domačinko — oba sta rojeaa Kanalca — kar se pri nas ne godi preveč pogosto. Držala sta se starega pregovora: oženi se bliže ko ti je mogoče. Toraj srčni trikratni: živila! novozaročencema! Več Kanalcev.

Bolezni v želodci (krč ali druge bolezni), ako jed ne diši, smrdedečo sapo in slaba usta, stud in bluvanjanje, hemeroidične bolezni odpravi gotovo

Jeruzalemski balzam,

ki je narejen iz rabarbarove korenike; jako krepilnega vpliva, boljši ko vse druge medicinične sestave in skrivne mešanice.

Dobiva se edino le v lekarni

G. B. PONTONI-JA

pri dveh Zamorcijh v Raštelji v Gorici.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

SAMO

pri Ignaciji Steinerji v Gorici, nasproti nadškofjski palači,

moresi si priskrbeti po ceni trdno in lepo obleko narejeno ali po meri.

Za pomladanski čas dobiva se tam:

1000 celih oblek z volne po gl.	8 do 30
750 povrhnih sukenj z volne „ gl.	8 „ 22
2000 volnenih hlač „ gl.	2.75 „ 8
1500 volnenih jop „ gl.	5 „ 15
800 oblek z volne za dečke in otroke „ gl.	2.50 „ 8

Ogromna zaloga tkanin za obleko po meri. Blago na ogled dobi na deželo, kdor se oglasi, brezplačno in poštine prosto.

Ima svojo krojačnico.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

Kar ne pristuje, radi zamenimo.

No. 255

Javna dražba.

Dne 26. maja t. l. od devete ure zjutraj do poldne se prodaja po javni dražbi v c. k. dervni zalogi (na solkanski cesti hiš. št. 5) 184 kubičnih metrov terdih dervi v različnih delih in 107,58 kubičnih metrov terdega lesu v kupih okoli 2,3 fm 3.

Les je posebno sposoben za mizarje, kolarje, strugarje, za orodje poljedeljsko in obrtnijsko.

Ako se navedenega dne ves les ne prodaja, se bode nadaljevala javna dražba dne 29. maja t. l.

Dražbene pogoje si vsakateri lahko pregleda pri podpisnem oskerbništvu.

C. K. GOZDNO OSKERBNIŠTVO.

v Gorici, dne 17. maja 1884.

C. k. nadlogar:

RAUSCHER.

C. k. pr. zavarovalnica

„FENIKS“

z Dunaja,
ustanovljena leta 1860.
Glavnica gld. 5.000.000
Glavni zastop v Gorici
J. SELLINGER
V Raštelji št. 28.

Štev. 301.

Razglas

o štipendijah, ki se podelijo obiskovalcem poduka o pripravljani svilodnega semena po celičnem sistemu in o rabi mikroskopa za ta namen.

Iz podpore, katero je dovolilo visoko c. kr. kmetijsko ministerstvo v prosep sviloreje na Goriškem, podeli tukajšnje c. kr. kmetijsko društvo deset štipendijev po petnajst goldinarjev obiskovalcem dveh tečajev, pri katerih se bode podučevalo, kako se pripravljajo svilodno seme po celičnem sistemu in kako se za ta namen rabi mikroskop. Poduk bode na c. kr. svilorejskem in vinstvenem poskuševališči v Gorici.

*Namen tečajema je, da se obiskovalci praktično podučijo v vseh delih, ki se tičejo pripravljani svilodnega semena po celičnem sistemu, in kako je ravnanje z mikroskopom, da se presodi zdravstveno stanje semena.

Podučevali se bodo v italijanskem in v slovenskem jeziku možki posebe in ženske posebe.

Tečaj za možke bo od 16. do 21. junija, za ženske od 23. do 28. junija t. l. Obiskovalcem se izročijo spričevala o prejetem poduku.

Kdor želi doseči kak štipendij, naj poda dotično pismeno prošnjo uradu c. kr. kmetijskega društva najdalje do 8. junija t. l.

Štipendiji se bodo podeljevali samo takim osebam, ki so uže prestopile 16. leto, ki so uže praktično izurjene v sviloreji in ki staujejo v deželi.

C. KR. KMETIJSKO DRUŠTVO
v Gorici, 9. maja 1884.

Podpredsednik
V. vitez **RITTER.**

OBCINSKE KOPELI

V GORICI

via dei bagni št. 4

so se odprle.

Daje se poduk v plavanji.

CVET ZOPER TRGANJE

po dr. Maliču

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, terganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če so rabi, pa mine po polnem trganju, kar dokazuje obitno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem; 1 steklenica 50 kr.

Zahvala.

Schymark. Gospodu pl. Trnkoczy-ju, lekarju v Ljubljani. Moja mati so na protinskej bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in uže več dnij niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet po 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res imel je čudovit vspeh, da so se po kratkej rabi oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam torej dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednakej bolozni priporočam. Vašej blagorodnosti pa izrekam najprisrčnejšo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Fran Jug, poseznik v Šmarji p. Celji.

Plavinski zeliščni sirup krajnski, ziboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsno in pljučno bolečino; 1 steklenica 50 kr. Koristnejši nogo vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisučkrat sijajno osvedočile pri zabavanji človeškega tolesa, glavobolu, otrpnenih udih, skazejem žolodu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatuljah à 21 kr.; jeden zavoj v 6 škatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošilja se le jeden zavoj.

Naročila se izvrše: najhitreje s poštnim povzetjem v lekarni pri „samorogu“ Jul. pl. TRNKOCZY-ja na Mestnem tergu v Ljubljani.

Razglas

o štipendijah, ki se podelijo obiskovalcem učnih tečajev za pripravljane svilodnega semena po celičnem sistemu in rabi mikroskopa za dotične preiskave.

Iz vladnih podpor v prosep sviloreje na Primorskem podeli podpisano vodstvo 6 štipendijev po 20 gl. svilorejcem iz Tržaške okolice in iz Istre, (štipendije za goriške deželane poleti c. kr. kmetijsko društvo v Gorici), kateri bi želeli obiskati tečaja za praktičen poduk o tem, kako se pripravljajo svilodno seme po celičnem sistemu in kako se ravna z mikroskopom na c. kr. poskušališči za svilorejo in vinarstvo.

Tečaj za možke bo od 16. do 21. junija t. l. za ženske pa od 23. do 28. istega meseca.

Štipendiji se podelijo samo takim osebam-možkim ali ženskam, katere dokažejo z županstvenim spričevalom, da so avstrijski državljani, da staujejo v Tržaški okolici ali v Istri, da so prestopili 16. leto in da imajo praktične znanosti o sviloreji.

Prošnje za štipendije, prevideje z omenjenim spričevalom, naj se predložijo podpisnemu vodstvu vsaj do 10. junija t. l.

V Gorici dne 16. maja 1884.

Vodstvo c. kr. poskušališča za svilorejo in vinarstvo.
G. BOLLE.

Tečaj

za praktičen poduk o pripravljani svilodnega semena po celičnem sistemu in o rabi mikroskopa za ta namen.

Meseca junija tekočega leta se bode na ces. kr. poskušališči za svilorejo in vinarstvo v Gorici v dveh tečajih dajal praktičen poduk o vsem tem. Česar treba za izgojo svilodnega semena po celičnem sistemu, in kako se z mikroskopom preiskujejo metulji ali kako se odbira seme.

Podučevali se bodo v italijanskem in slovenskem jeziku možki posebe in ženske posebe.

Tečaj za možke bo od 16. do 21. junija, za ženske pa od 23. do 28. junija t. l.

Koncem tečaja se izročijo obiskovalcem spričevala o prejetem poduku.

C. kr. kmetijsko društvo v Gorici podeli štipendije obiskovalcem-možkim in ženskam-stanujočim na Goriškem, in tudi podpisano vodstvo podeli štipendije svilorejcem-možkim in ženskam-iz Tržaške okolice in iz Istre.

Pogoji, po katerih se bodo podeljevali ti štipendiji, razglašajo se s posebnimi oznanili.

Kdor bi hotel na svoje stroške obiskovati omenjena tečaja, naj se oglasi vsaj do 15. junija t. l. pri podpisnem vodstvu in vplača 5 gld. na ime učne davščine.

V Gorici dne 16. maja 1884.

Vodstvo c. kr. poskušališča za svilorejo in vinarstvo.
G. BOLLE.

Čudovite kapljice

Sv. Antona Padovanskega.

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Čo se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrdovratnejše želodčne bolezni. Prav izvrstno vsirezajo zoper hemoroje, proti boleznim na jetrih in na vranici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadležnostih, zoper beli tok, bojaz, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljave pa edino v lekarnici Cristofoletti v Gorici, v Trstju: lekarni C. Zanetti in G. B. Rovis in v lekarni Alla Madonna v Korminu. Ena steklenica stane 30 novcev.

Pivovarna v Senožecah

Pima v zalogi izvrstno pivo v sodčkih in butelijah. Priporoča se vsem dosedanjim prejemnikom in drugim gostilničarjem, ki želijo občinstvu z zdravo pijačo postreči.

Postrežba je natančna in po ceni. Senožec, pošta Postojna.

Franc Jožefov Grenki Studenec „čisti hitro in gotovo.“
Professor **KARL pl. BRAUN** na Dunaji
ne uzrokuje nikakih težav
Professor **pl. BAMBERGER** na Dunaji.
„dela bolj uspešno, ko druge grenke vode.“
Professor **LEIDESDORF** na Dunaji

Zahteva naj se vedno in razločno: **FRANC-JOŽEFOV GRENKI STUDENEC.** Zaloge povsod. V Gorici: lekarja gg. Cristofoletti in Pontoni ter A. Seppenhofer. Razpošilja se iz Budapešta.

Poujamo po najnižjih dnevni cenah izvrstno **Szegedinsko papriko** in **Szegedinsko Tarhonyo** in izvrstjume naročila od 5 kilov naprej brzo in najskrbneje. Zanesljivi in delavni agenti z dobrimi spričevali se sprejemajo.

Czinner & Co. v Szegedinu.